

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5Obdo/26/2025
Identifikačné číslo spisu:	6120207908
Dátum vydania rozhodnutia:	13.05.2026
Meno a priezvisko:	JUDr. Andrea Moravčíková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2026:6120207908.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Andrey Moravčíkovej, PhD. a členiek senátu JUDr. Ivany Nemčekovej a JUDr. Aleny Poláčkovej, PhD., v spore žalobcu GS Accounting, s.r.o., Kukorelliho 52, Humenné, IČO: 44 560 664, zastúpeného JUDr. Radvan Bilý, advokát, Kukorelliho 52, Humenné, proti žalovanému Plastics - Trade, a.s., Budovateľská 5, Snina, IČO: 36 483 265, zastúpenému Advokátska kancelária Martin Ontkovič, s.r.o., Pribinova 25, Bratislava, IČO: 55 704 085, o 1 550 eur s príslušenstvom a iné, vedenom na Okresnom súde Humenné, sp. zn. 7Cb/75/2020, v konaní o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach č. k. 2Cob/95/2023-824 zo dňa 30. januára 2025, takto

rozhodol:

Dovolenie žalovaného o d m i e t a .

Žalobca m á voči žalovanému n á r o k na plnú náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Humenné (ďalej aj „súd prvej inštancie“) rozsudkom č. k. 7Cb/75/2020-745 zo dňa 3.5.2023 rozhodol v prvom výroku tak, že žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi sumu 1 550 eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 9 % ročne zo sumy 1 550 eur od 26.7.2019 do zaplattenia a náklady spojené s uplatnením pohľadávky vo výške 40 eur. Druhým výrokom vzájomnú žalobu žalovaného zamietol. Posledným výrokom priznal žalobcovi voči žalovanému náhradu trov konania v plnom rozsahu.

2. Zo žaloby vyplývalo, že žalobca so žalovaným uzavreli dňa 30.9.2014 zmluvu o vykonávaní účtovníckych prác (ďalej len „Zmluva“), na základe ktorej žalobca ako poskytovateľ poskytoval účtovnícke služby pre žalovaného ako objednávateľa. Žalobca fakturoval žalovanému spracovanie účtovnej agendy za mesiac apríl a máj 2019 vrátane účtovnej závierky za rok 2018, a to faktúrou č. 10190080 zo dňa 15.7.2019, splatnou dňa 25.7.2019 na celkovú sumu 1 550 eur. Žalovaný túto faktúru

neuhradil. Žalobca podaním zo dňa 2.10.2019 vyzval žalovaného na úhradu predmetnej faktúry, pričom žalovaný sa do podania žaloby nevyjadril.

3. Dňa 19.10.2021 žalovaný podal vzájomnú žalobu a žiadal, aby súd žalobcovi uložil povinnosť zaplatiť mu 6 428,32 eur so zákonným úrokom z omeškania od 21.10.2021 a náklady spojené s uplatnením pohľadávky vo výške 40 eur. Zároveň žiadal uložiť žalobcovi povinnosť odovzdať mu kompletnú účtovnú dokumentáciu, účtovné doklady a účtovné záznamy dokumentujúce a preukazujúce všetky externé aj interné účtovné operácie týkajúce sa žalovaného, ktoré bol žalobca povinný viesť a uchovávať, a to v listinnej a elektronickej podobe, vrátane vystavenia a odovzdania všetkých faktúr žalobcu za poskytovanie účtovných služieb na základe Zmluvy. Žalovaný uviedol, že dňa 18.7.2019 odstúpil od Zmluvy.

4. Súd prvej inštancie mal za preukázané, že dňa 30.9.2014 bola uzatvorená Zmluva, ktorú posúdil v zmysle ustanovení Obchodného zákonníka ako zmluvu o dielo, prihladnuc aj na samotný postup a konanie žalovaného - reklamácia väd, uplatnenie zľavy z odmeny a odstúpenie od zmluvy. Medzi stranami sporu teda vznikol obchodný záväzkový vzťah, predmetom ktorého bolo vykonanie diela zo strany žalobcu pre žalovaného - vykonávanie účtovných prác za dohodnuté obdobie, pričom zmluva bola ukončená v roku 2019. Túto skutočnosť v konaní strany nerozporovali, ale odlišne tvrdili dôvod a spôsob ukončenia zmluvného vzťahu. Za nesporné vyhodnotil, že žalovaný za obdobie mesiacov apríl a máj 2019 vykonal pre žalovaného služby dojednané v Zmluve a odmenu voči žalovanému vyúčtoval faktúrou vo výške 1 550 eur, ktorú žalovaný neuhradil. Tiež nesporným bolo, že od roku 2018 žalovaný v prospech žalobcu uhrádzal cenu vykonaného diela vo výške 650 eur mesačne. Žalovaný v rámci obrany tvrdil, že žalobca nekonal pri poskytovaní služieb s odbornou starostlivosťou a reklamoval poskytnuté služby. Žalovaný čo do sumy 1 550 eur vzniesol kompenzačnú námietku titulom jeho nároku na náhradu škody voči žalobcovi, započítajúc tento nárok voči nároku žalobcu a zvyšnú časť nároku na náhradu škody si v konaní voči žalobcovi uplatnil ako vzájomnú žalobu.

5. Súd prvej inštancie skúmal, či na strane žalovaného existuje pohľadávka vo výške 1 550 eur, ktorú by bolo možné započítať na nárok žalobcu. Uviedol, že žalovaný svoj nárok na zaplatenie a následnú kompenzáciu vo výške 1 550 eur uplatnil titulom nároku na náhradu škody, pričom vychádzal z toho, že v roku 2017 bola u neho vykonaná daňová kontrola za rok 2014 a bola mu dorubená daň z príjmov právnických osôb vo výške 18 078,32 eur. V dôsledku nekonania žalobcu s odbornou starostlivosťou pri poskytovaní účtovných služieb neboli za rok 2014 v jeho daňovom priznaní zahrnuté všetky zdaniteľné príjmy a výdavky, a preto musel zaplatiť dorubenie dane. Súd prvej inštancie konštatoval, že aj napriek skutočnosti, že za rok 2014 až na základe výsledkov daňovej kontroly bola žalovanému uložená povinnosť doplatiť daň, nejde o škodu, za ktorú by žalobca zodpovedal. Táto povinnosť žalovanému bola uložená vzhľadom na (hospodárske) výsledky jeho podnikania v roku 2014. Ide o zákonnú povinnosť platiť daň zo všetkých príjmov právnickej osoby, ktoré tejto daňovej povinnosti podliehajú, pričom zo strany daňového úradu žalovanému nebola uložená sankcia, ktorú by súd prípadne mohol posúdiť ako škodu, ktorá mu vznikla. Žalovaný v konaní nepreukázal, že by uložením povinnosti daň doplatiť, v jeho majetkovej sfére došlo k vzniku škody, teda že by došlo k zníženiu jeho majetku v dôsledku porušenia zmluvnej povinnosti zo strany žalobcu. Zo strany žalovaného teda nebola dôvodne vznesená kompenzačná námietka, keďže v konaní nepreukázal, že by na jeho strane existovala pohľadávka započítateľná voči uplatnenej pohľadávke žalobcu.

6. Ohľadom písomnej reklamácie žalovaného zo dňa 26.5.2019 mal súd prvej inštancie za to, že žalobca na základe podnetu žalovaného pristúpil k odstráneniu nedostatkov - k oprave stavu záväzkov. V čase reklamácie žalovaný iba všeobecne poukázal na nezrovnalosti u viacerých firiem, avšak tieto sa týkali účtovných záznamov z roku 2018 a skôr, teda za obdobie, za ktoré už žalobca dostal riadne zaplatené. Zo strany žalovaného nedošlo k reklamovaniu čiastočného diela za obdobie mesiacov apríl a máj 2019, za ktoré žalobca žalovanému vyúčtoval cenu 1 550 eur, jeho reklamácia sa netýkala tejto časti diela, a teda žalovaný mal za časť riadne vykonaného diela žalobcovi odmenu aj zaplatiť.

7. K vzájomnej žalobe žalovaného uviedol, že vo vzťahu k sume 6 428,32 eur v konaní nebola

preukázaná existencia dohody medzi stranami sporu o tom, že žalobca bude žalovanému postupne splácať daňový nedoplatok. Súd prvej inštancie nevzhliadol na základný dôvod, na základe ktorého by žalobca na seba mal prevziať povinnosť za žalobcu (pozn. dovolacieho súdu - správne za žalovaného) uhradiť daňový nedoplatok. Poukázal na to, že z vykonaného dokazovania vyplynulo, že sám žalovaný v roku 2017 dal pokyn, aby sa žalobcovi vyplácala nižšia ako dohodnutá odmena. Po doručení daňového protokolu došlo k osobnému stretnutiu, predmetom ktorého malo byť vyriešenie tejto situácie, žalobca nepoprel, že k stretnutiu došlo, poprel však skutočnosť, že bola medzi ním a žalovaným uzatvorená dohoda o postupnom splatení daňového dorubu. Nepoprel vyplácanie odmeny za poskytované služby v nižšej sume, a to 450 eur mesačne, neskôr vo výške 650 eur, s tým, že strany sporu sa dohodli na znížení dohodnutej výšky odmeny. Súd prvej inštancie dospel k záveru, že zo strany žalobcu k uznaniu peňažného záväzku voči žalovanému vo výške daňového dorubu v sume 18 078,32 eur nedošlo.

8. V rámci vzájomnej žaloby sa žalovaný domáhal tiež vydania účtovnej dokumentácie za roky 2014 až 2019 v listinnej a elektronickej podobe. Súd prvej inštancie uviedol, že nakoľko sa žalovaný domáhal vydania vecí, ktoré sú v jeho vlastníctve, bolo potrebné preukázať, že tieto veci sa u žalobcu nachádzajú a tento ich bez právneho titulu u seba zadržiava a odmieta ich žalovanému vydať. Žalovaný mal jednoznačne a nezameniteľným spôsobom tieto veci identifikovať, pričom v tomto smere žalovaný svoju dôkaznú povinnosť neunesol. Súd prvej inštancie sa stotožnil s názorom žalobcu, že po ukončení účtovného roka, až na roky 2018 a 2019 (dokumentácia odovzdaná až v roku 2020), kedy žalobca zadržal účtovnú dokumentáciu žalovaného, nakoľko ten mu odmietol uhradiť vyúčtovanú cenu vykonaného diela, z jeho strany účtovná dokumentácia žalovanému odovzdaná bola. Súd nevzhliadol na žiadny dôvod na strane žalobcu, aby účtovnú dokumentáciu žalovaného nevydal a sám ju u seba uskladňoval.

9. K nároku, ktorým sa žalovaný domáhal splnenia povinnosti v zmysle čl. 3.2 až 3.4 Zmluvy spočívajúcej vo vystavení a odovzdaní všetkých faktúr za poskytovanie účtovných služieb žalobcu žalovanému, súd prvej inštancie uviedol, že Zmluva bola ukončená v roku 2019 na základe odstúpenia od zmluvy samotným žalovaným, a teda žalovaný sa v roku 2021 nemohol domáhať splnenia žiadnej zmluvnej povinnosti. Ukončením zmluvy došlo k zániku všetkých práv a povinností z nej. Do roku 2019 bola odmena za poskytnuté služby žalobcovi uhrádzaná na základe prevodného príkazu a zaúčtovaná do účtovnej dokumentácie žalovaného. Jednalo sa zaužívaný a stranami konania akceptovaný spôsob úhrady ceny diela.

10. Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti súd prvej inštancie považoval vzájomnú žalobu žalovaného v celom rozsahu za nedôvodnú, a preto ju zamietol. O nároku na náhradu trov konania rozhodol súd prvej inštancie podľa § 255 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej aj „CSP“)

11. Krajský súd v Košiciach (ďalej aj „odvolací súd“) o odvolaní žalovaného rozhodol rozsudkom č. k. 2Cob/95/2023-824 zo dňa 30.1.2025 tak, že v prvom výroku potvrdil rozhodnutie súdu prvej inštancie a druhým výrokom žalobcovi voči žalovanému priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania vo výške 100%.

12. Odvolací súd konštatoval vecnú správnosť napadnutého rozsudku s tým, že súd prvej inštancie na základe dostatočne zisteného skutkového stavu vyvodil správne právne závery. Na zdôraznenie správnosti rozhodnutia súdu prvej inštancie uviedol, že to, či v danom prípade je zmluva o vykonávaní účtovníckych prác zmluvou pomenovanou (a o ktorý zmluvný typ ide), alebo nepomenovanou, je možné zistiť posudzovaním jednotlivých definíčných znakov, najmä predmetu a obsahu zmluvy.

13. Vychádzajúc z obsahu zmluvy, táto mala prvky zmluvy o dielo, ktoré sa prejavovali pri realizovaní určitých (čiastkových) diel spočívajúcich vo vypracovaní presne určených účtovných dokumentov, a zároveň aj prvky zmluvy mandátnej, ktorá je charakterizovaná činnosťou a nie v hmotne zachytiteľnom výsledku činnosti. Nakoľko súd prvej inštancie posudzoval predmetnú zmluvu len ako zmluvu o vykonaní diela, posudzoval ju po právnej stránke nesprávne (čiastočne nesprávne, vzhľadom na zmiešaný charakter zmluvy).

14. Odvolací súd za dôležitú považoval skutočnosť, či má žalobca nárok na žalobou uplatnené plnenie (odplatu za vykonané práce), alebo toto jeho právo nevzniklo (vzniklo v nižšej výške) z dôvodu vadného plnenia, prípadne či jeho právo po odstúpení od zmluvy o vykonávaní účtovníckych prác stále existuje. Medzi stranami nastal spor až pri poskytnutí účtovných služieb, ktoré boli fakturované na sumu 1 550 eur, a ktorú žalovaný doposiaľ neuhradil s odôvodnením, že išlo o vadné plnenie. Z tohto dôvodu žalovaný najprv poskytnuté plnenie reklamoval, a keď bola reklamácia (údajne) neúspešná, od Zmluvy odstúpil a zároveň si uplatnil zľavu z odmeny. Žalobca naopak tvrdil odstránenie vady po jej reklamovaní.

15. Ďalej uviedol, že obranou žalovaného boli uplatnené nároky z (údajného) vadného plnenia žalobcu pri vykonávaní účtovníckych prác. Súd prvej inštancie ustálil, že k odstráneniu nedostatkov došlo, avšak žalovaný v odvolaní tento záver súdu namietal tvrdiac, že nedostatky účtovných dokumentov stále pretrvávajú. Pretrvávajúca existencia vadného plnenia v čase po vykonaní opravy účtovných dokladov na základe reklamácie žalovaného zostala teda spornou, pričom spornosť by mohla byť odstránená až odborným/znaleckým posúdením, ktoré žalovaným navrhnuté nebolo. Zároveň žalovaný v odvolaní konštatoval, že presnú a detailnú špecifikáciu každej konkrétnej vady z kvalitatívneho a kvantitatívneho pohľadu bude možné ustáliť až po tom, ako bude možné vôbec vykonať audit účtovníctva vo vzťahu k obdobiu, v ktorom boli záväzky chybou žalobcu účtované v nesprávnej výške. Podľa odvolacieho súdu tak v konaní stále nebola odstránená spornosť v pretrvávajúcich vadách účtovných dokladov vypracovaných žalobcom, za vypracovanie ktorých napriek vystaveniu faktúry doposiaľ žalovaný odmenu žalobcovi nezaplatil, pričom sám žalovaný si uvedomuje, že vadnosť plnenia žalobcu nepreukázal a túto bude možné preukázať až po vykonaní auditu.

16. Odvolací súd za dôležitú skutočnosť považoval zánik Zmluvy odstúpením žalovaného, hoci žalobca tvrdil (ústnu) dohodu o ukončení spolupráce. Odstúpenie od zmluvy nebolo žalobcom namietané ako neplatné. Aj s ohľadom na závery vyplývajúce z rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 3Obdo/80/2019 odvolací súd uzavrel, že žalobcom uplatnené plnenie 1 550 eur nie je uplatneným nárokom z bezdôvodného obohatenia, ale peňažnou náhradou za žalovaným prijaté plnenie. Táto peňažná náhrada má byť poskytnutá vo výške zmluvne dohodnutého plnenia, pričom v nižšej výške by mala byť poskytnutá len v prípade, ak by žalovaný preukázal vadnosť plnenia žalobcu, čo sa nestalo.

17. Ohľadom vzájomnej žaloby odvolací súd uviedol, že každý z uplatnených nárokov bol uplatňovaný z iného právneho dôvodu a s každým je nevyhnutné zaoberať sa samostatne, čo správne súd prvej inštancie aj učinil.

18. Odvolací súd vo vzťahu k vydaniu dokumentácie uviedol, že súd prvej inštancie nárok žalobcu posudzoval ako reivindikáciu z dôvodu, že odstúpením od Zmluvy zanikli zmluvné práva a povinnosti zmluvných strán, a teda aj povinnosť na vydanie účtovnej dokumentácie. Podľa odvolacieho súdu sa však odstúpenie od zmluvy nedotýka ustanovení, ktoré majú trvať aj po ukončení zmluvy (§ 351 ods. 1 druhá veta zákona č. 513/1991 Zb. Obchodného zákonníka v platnom znení, ďalej aj „ObZ“). Práve takýmto zmluvným ustanovením je dojednanie článku 4.4 Zmluvy. Z jeho znenia vyplýva, že ustanovenie o povinnosti odovzdať účtovnú dokumentáciu má trvať aj po ukončení Zmluvy. Žalovaný od skutočnosti, že nejde o reivindikačný nárok, ale o uplatnené zmluvné plnenie, odvodzoval aj podmienky, ktorých splnenie musí byť tvrdené a preukázané pre jeho úspech v spore.

19. Odvolací súd rovnako ako súd prvej inštancie, nevzhliadol na strane žalobcu žiaden dôvod, aby tento účtovnú dokumentáciu žalovanému (predtým) nevydal a sám ju u seba (doteraz) uskladňoval. Z dokazovania nevyplývalo, že by žalobca po uplynutí niekoľkých rokov po ukončení zmluvnej spolupráce nechcel žalovanému vydať účtovné doklady a snažil sa ich ďalej zadržiavať. Zdôraznil, že pre vyhovieť tomuto nároku uplatnenému žalovaným je nevyhnutná vedomosť o existencii účtovných dokumentov neoprávnene zadržiavaných žalobcom, pričom súd nemôže uložiť žalobcovi nemožnú povinnosť. Ak žalobca tvrdí neexistenciu účtovných dokumentov a ich zadržiavania, a súdy tomuto záveru s ohľadom na všetky okolnosti, ktoré v konaní vyšli najavo, uverili, nemožno žalobcovi túto zmluvnú povinnosť

uložiť. Aj keď v odovzdávacom/preberacom protokole sú nesporne (ručne) vyznačené účtovné dokumenty, ktoré neboli predmetom odovzdania, z dôvodu absencie preukázania ich existencie resp. zadržiavania žalobcom, nemožno žalobcu zaviazat touto povinnosťou.

20. Odvolací súd mal za to, že žalovaný aj po výzve súdu prvej inštancie na opravu formuloval svoj žalobný návrh na vydanie účtovných dokladov tak, že jeho vykonateľnosť je otázná. Uloženie povinnosti odovzdať kompletnú účtovnú dokumentáciu, ktorú bol žalobca povinný viesť a uchovávať pre žalovaného v zmysle Zmluvy a zákona č. 431/2002 Z. z., by totiž žalobcovi ukladalo vydať aj tú časť dokumentácie, ktorá už nesporne vydaná bola a zároveň aj tú časť, ktorú vydať nemožno z dôvodu jej objektívnej neexistencie. Problematickým by bolo aj skontrolovanie, či odovzdaním určitých dokumentov už možno považovať judikovanú povinnosť za splnenú. Vyhovenie takto podanej vzájomnej žalobe (petitu) by vytváralo ďalšie spory medzi stranami pri dobrovoľnom či nútenom výkone, resp. by viedlo k neprimeranému zaťaženiu žalobcu povinnosťou vydať dokumenty, ktoré už raz vydal, alebo vydať nevie.

21. Vo vzťahu k nároku na zaplatenie sumy 6 428,32 eur s príslušenstvom uviedol, že právny dôvod toho nároku sa v priebehu konania menil, pričom žalovaný ho napokon odvodzoval od existencie ústnej dohody, ktorou sa žalobca zaviazal splácať žalovanému vzniknutú škodu v celkovej výške 18 078,32 eur na základe dodatočného dorubenia daňovej povinnosti. Odvolací súd potvrdil správnosť záverov súdu prvej inštancie, že existencia tejto dohody nebola v konaní preukázaná. Svedkyňa vypovedala o existencii dohody, avšak len v tom zmysle, že štatutár žalovaného navrhol zníženie odplaty žalobcovi za poskytovanie účtovných prác, čo žalobca akceptoval. Nevypovedala však v tom zmysle, že by na základe tejto ústnej dohody vznikol záväzok žalobcu zaplatiť danú sumu, a to inak ako poskytnutím zľavy z odplaty za vykonané účtovné práce. Kým dohoda o poskytnutí zľavy z ceny odplaty za účtovné práce z dôvodu nespokojnosti s poskytnutými službami bola v konaní nespornou skutočnosťou, existencia záväzku žalobcu zaplatiť 18 078,32 eur zostala aj po vykonanom dokazovaní nepreukázanou. Súd prvej inštancie preto správne zamietol vzájomnú žalobu aj v časti tohto uplatneného nároku.

22. Na záver uviedol, že ohľadom povinnosti žalobcu vystaviť faktúry za v minulosti vykonané účtovné práce súd prvej inštancie správne uzavrel, že zánikom Zmluvy došlo podľa § 351 ObZ aj k zániku týchto zmluvných povinností. Nad rozsah uvedeného odvolací súd ešte dodal, že až do podania vzájomnej žaloby bol žalobcom (správne žalovaným - pozn. dovolacieho súdu) plne rešpektovaný stav, kedy žalobca nevystavoval po určitú časť trvania zmluvnej spolupráce faktúry na vykonané účtovné práce a odmena bola žalobcovi uhrádzaná na základe prevodového príkazu podpísaného štatutárom žalovaného. Tento stav bol žalovaným rešpektovaný napriek jeho rozporu s článkom 3 zmluvy o vykonávaní účtovníckych prác a napriek vedomosti o zakotvení povinnosti písomnej zmeny tejto zmluvy (článok 6.4 zmluvy o vykonávaní účtovníckych prác). O nároku na náhradu trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 CSP.

23. Proti rozsudku odvolacieho súdu v celom rozsahu podal žalovaný (ďalej aj „dovolateľ“) v zákonom stanovenej lehote dovolanie, vyvodzujúc jeho prípustnosť z § 420 písm. f) CSP a zároveň aj z § 421 písm. a) a b) CSP. Dovolateľ navrhol najvyššiemu súdu, aby zrušil obe rozhodnutia súdov nižších inštancií a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a zároveň, aby rozhodol o trovách konania tak, že žalovanému proti žalobcovi prizná nárok na náhradu trov odvolacieho a dovolacieho konania v plnom rozsahu.

24. Dovolateľ mal za to, že rozhodnutie odvolacieho súdu je založené na nesprávnom právnom posúdení veci a odvolací súd sa mal odkloniť od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu (§ 421 ods. 1 písm. a) CSP). Rozhodnutie odvolacieho súdu malo podľa dovolateľa závisieť od posúdenia nasledovných právnych otázok:

a) Povinnosť súdu posudzovať vzájomnú žalobu dovolateľa (v časti o splnenie zmluvnej povinnosť vydať účtovníctvo) vždy podľa obsahu a nie iba podľa samotnej formulácie petitu, poukazujúc na rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 7Cdo/268/2019 (R 14/2021),

b) Povinnosť súdu vychádzať z negatívnej dôkaznej teórie, a preto nemožno stranu zaťažiť dôkazným

bremenom pokiaľ ide o preukázanie nesplnenia povinnosti druhej strany, tu odkázal na rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 4Cdo/13/2009,

c) Povinnosť súdu aplikovať doktrínu informačného deficitu dovolateľa a uložiť protistrane z toho vyplývajúcu vysvetľovaciu povinnosť pokiaľ ide o skutočnosti, ktoré dovolateľ z objektívnych dôvodov nemôže špecifikovať, keďže nimi disponuje protistrana, poukazujúc na rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 3Cdo/2/2016.

Dovolateľ mal za to, že nakoľko žalobca niekoľkokrát v konaní odmietol spolupracovať pri objasnení skutočností (povinnosť vydať účtovníctvo), mali sudy túto pasivitu vyhodnotiť v neprospech žalobcu a nie žalovaného.

25. Podľa dovolateľa sudy nerešpektovali uvedenú judikatúru a odklonili sa od nej, pretože

a) petit dovolateľa vo vzájomnej žalobe, pokiaľ ide o splnenie zmluvnej povinnosti žalobcu vydať účtovníctvo dovolateľovi, vyhodnotili ako nevykonateľný z dôvodu údajnej objektívnej neexistencie účtovných dokladov na strane žalobcu, ako aj z dôvodu nedostatku bližšej a vykonateľnej špecifikácie účtovných dokladov, ktoré mali byť predmetom vydania,

b) dovolateľa nesprávne zaťažili dôkaznou povinnosťou pokiaľ ide o dokazovanie nesplnenia zmluvnej povinnosti žalobcu vydať účtovníctvo dovolateľovi,

c) dovolateľa nesprávne zaťažili dôkaznou povinnosťou pokiaľ ide o dokazovanie a konkrétnu špecifikáciu vád, pričom dovolateľ tieto vytkol žalobcovi a špecifikoval ich podľa takých objektívnych skutočností, ktorými dovolateľ disponoval, a je podľa neho neudržateľné žiadať od neho, aby vady vo svojom účtovníctve bližšie špecifikoval bez toho, aby mal k dispozícii kompletnú účtovnú dokumentáciu, ktorú mu žalobca odmietol vydať.

Podľa dovolateľa nerešpektovaním a odklonením sa od uvedenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu došlo k naplneniu dôvodu dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP.

26. Dovolateľ ďalej tvrdil, že odvolací súd nesprávne právne posúdil nasledovné právne otázky, ktoré boli zásadné pre toto konanie:

a) že vzájomná žaloba dovolateľa je reivindikačnou žalobou a nie žalobou o splnenie zmluvnej povinnosti. To, že nejde o reivindikačnú žalobu, ale o klasickú žalobu o splnenie povinnosti, vyplýva podľa dovolateľa z toho, že táto povinnosť je zakotvená v Zmluve v čl. 4.4, ako aj vyplýva z § 569 ObZ,

b) že dovolateľ má byť zaťažený dôkazným bremenom ohľadom preukázania toho, že protistrana (žalobca) nesplnila svoju zmluvnú povinnosť, čo je v rozpore s negatívnou dôkaznou teóriou,

c) že dovolateľ má byť zaťažený dôkazným bremenom ohľadom detailnej a presnej špecifikácie vád v účtovníctve, ktorých sa dovoľával, resp. ktoré vytkol žalobcovi, poukazujúc na doktrínu informačného deficitu (na strane dovolateľa) a doktrínu vysvetľovacej povinnosti (na strane žalobcu), že žalobca mal aktívne spolupôsobiť pri objasnení tejto skutočnosti, a keďže tak žalobca neučinil, mala byť dôkazná situácia vyhodnotená v neprospech žalobcu a nie dovolateľa,

d) že dovolateľ má byť zaťažený dôkazným bremenom ohľadom detailnej a presnej špecifikácie celej účtovnej dokumentácie, ktorej vydania sa dovolateľ domáhal od žalobcu vzájomnou žalobou, poukazujúc na doktrínu informačného deficitu (na strane dovolateľa) a vysvetľovacej povinnosti (na strane žalobcu), že žalobca mal aktívne spolupôsobiť pri objasnení tejto skutočnosti, a keďže tak žalobca neučinil, mala byť dôkazná situácia, resp. zaťaženie strany dôkazným bremenom, vyhodnotená v neprospech žalobcu a nie v neprospech dovolateľa.

27. K prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP dovolateľ uviedol, že odvolacie rozhodnutie záviselo aj od posúdenia právnych otázok, ktoré v rozhodovacej praxi podľa dovolateľa neboli doposiaľ vyriešené:

1. či vzájomná žaloba dovolateľa, pokiaľ ide o vydanie účtovníctva (t. j. o splnenie zmluvnej povinnosti žalobcu) je reivindikačnou žalobou alebo žalobou o splnenie zmluvnej povinnosti, a či a v akom rozsahu sú vo vzťahu k tomu strany zaťažené dôkazným bremenom,

2. aký je právny charakter vád vo vedení účtovníctva dovolateľa a či vady v účtovníctve dovolateľa, ktoré dovolateľ vytkol žalobcovi, právne existujú a opodstatňujú uplatnenú zľavu dovolateľa voči žalobcovi alebo boli žalobcom odstránené,

3. či je potrebné pre posúdenie existencie vád vo vedení účtovníctva dovolateľa aplikovať príslušné

ustanovenia zákona o účtovníctve,

4. či záväzok žalobcu vydať účtovníctvo dovolateľovi existuje a ktorá strana a v akom rozsahu je zaťažená dôkazným bremenom k preukázaniu tejto skutočnosti,

5. aké sú účinky odstúpenia od zmluvy o vedení účtovníctva vo vzťahu k povinnosti žalobcu vystaviť dovolateľovi faktúry v zmysle predmetnej zmluvy.

28. Podľa dovolateľa položené otázky odvolací súd nesprávne právne posúdil, pretože vo vzťahu k prvej otázke vzájomná žaloba dovolateľa, pokiaľ ide o vydanie účtovníctva (t. j. o splnenie zmluvnej povinnosti žalobcu), je žalobou o splnenie zmluvnej povinnosti žalobcu a v tom smere je dovolateľ povinný preukázať iba to, že takáto povinnosť u žalobcu vznikla, pričom to, že strana žalobca nespĺnil túto povinnosť, stačí iba tvrdiť a dovolateľ nie je povinný dokazovať jej nespĺnenie, t.j. neexistenciu, a žalobca je povinný dokázať splnenie zmluvnej povinnosti voči dovolateľovi. Vo vzťahu k druhej otázke sú vady v účtovníctve dovolateľa vadami trvácimi, a dovolateľ preukázal, že existovali v čase, keď si uplatnil zľavu (reklamáciu) voči žalobcovi a opodstatňujú ju. Ohľadom tretej otázky mal dovolateľ za to, že odvolací súd (ani súd prvej inštancie) pre právne vyhodnotenie toho, či v účtovníctve dovolateľa existovali vady, ktoré dovolateľ vytkol žalobcovi, neaplikoval zákon o účtovníctve. Zákon o účtovníctve mal odvolací súd aplikovať v spore, keďže sa týka aj väd pri vedení účtovníctva a správnosť vedenia účtovníctva je predmetom právnej regulácie zákona o účtovníctve. K štvrtej otázke uviedol, že záväzok žalobcu vydať účtovníctvo dovolateľovi právne existuje a na jeho existenciu nemá vplyv to, že žalobca tvrdí, že ním nedisponuje, a to napriek tomu, že dovolateľ dôkazmi preukázal, že žalobca jeho účtovníctvo protiprávne zadržoval. Ohľadom poslednej piatej otázky mal dovolateľ za to, že účinky odstúpenia od zmluvy o vedení účtovníctva sa nedotýkajú povinnosti žalobcu vystaviť dovolateľovi faktúry, pretože ide o tzv. pretrvávajúce zmluvné plnenie podľa § 351 ods. 1 ObZ, príp. o synalagmatický záväzok podľa § 351 ods. 2 ObZ.

29. Tiež namietal existenciu vady podľa § 420 písm. f) CSP, ktorú vzhliadal najmä v nedostatočnom a arbitrárnom odôvodnení odvolacieho rozhodnutia, ktoré má predstavovať nesprávny procesný postup súdov v takej miere, že dochádza k porušeniu práva na spravodlivý proces. Dovolať považuje obe rozhodnutia súdov nižších inšancií za nepreskúmateľné, arbitrárne a v rozpore s princípmi spravodlivého procesu.

30. Ďalej argumentoval, že odvolací súd sa v rozhodnutí nevysporiadal s podstatnými tvrdeniami a argumentami žalovaného, ktoré bližšie špecifikoval v bode 43 písm. a) až g) svojho dovolania. Mal za to, že riadne preukázal existenciu väd vo vedení účtovníctva ako aj to, že tieto vady pretrvávali aj v momente, keď si uplatnil voči žalobcovi zľavu za mesiace apríl a máj 2019, tu poukázal na body 39 a 41 rozhodnutia odvolacieho súdu, ktoré závery sú podľa dovolateľa v extrémnom logickom rozpore s tým, čo tvrdil a preukazoval dovolateľ a čo je obsahom súdneho spisu. Namietal, že nie je spravodlivé ani logicky udržateľné, aby dovolateľ bol v konaní zaťažený dôkazným bremenom ohľadom skutočností, ktoré objektívne a nie z vlastnej viny nemôže dokázať, pretože druhá strana (žalobca) vyvolala a udržiava protiprávny stav tým, že odmieta splniť svoju zmluvnú povinnosť, ktorej sa dovolateľ domáha vzájomnou žalobou.

31. Dovolať zároveň poukazoval na povinnosť žalobcu vydať účtovníctvo a dôkazy o tom, že ho žalobca zadržoval a že si žalobca túto povinnosť nespĺnil, pričom už v konaní pred súdmi nižšej inštancie uviedol dôkazy, ktoré preukazovali, že žalobca zadržava v rozpore so zmluvnou povinnosťou účtovnú dokumentáciu dovolateľa. Tvrdil, že v rozhodnutiach súdov nižšej inštancie nie je uvedené, ako sa s dôkazmi o tom, že žalobca zadržava účtovníctvo dovolateľa, súdy vysporiadali. Podľa dovolateľa súdy dospeli k nelogickému záveru v rozpore s dôkazmi, že žalobca žiadne účtovné dokumenty dovolateľa nemá a že preto nemá takú povinnosť voči dovolateľovi, poukazujúc na bod 49 a 50 odvolacieho rozhodnutia.

32. Ďalej poukazoval na doktrínu vysvetľovacej povinnosti protistrany a doktrínu informačného deficitu, ktorá sa uplatňuje v procese dokazovania, tiež na svoju argumentáciu v odvolaní o potrebe aplikovať dovolacím súdom judikovanú doktrínu informačného deficitu a vysvetľovaciu povinnosť druhej strany (žalobcu) a s tým spojený prenos dôkazného bremena z dovolateľa na žalobcu. Uviedol, že v praxi to

znamená, že strana konania, ktorá je štandardne zaťažená dôkazným bremenom, v istých situáciách nemá objektívnu možnosť toto svoje dôkazné bremeno uniesť, pretože napríklad objektívne nemá prístup k dokumentom, ktoré môžu preukazovať jej nárok alebo z ktorých je možné jej nárok odvodiť. Podľa dovolateľa sa teda na žalobcu v tomto smere prenieslo dôkazné bremeno ohľadom (ne)splnenia jeho povinnosti:

a) vydať účtovné doklady v zmysle čl. 4.4 Zmluvy a dovystaviť faktúry v zmysle čl. 3.2 až 3.4 Zmluvy, ako aj

b) riadnej a konkrétnej identifikácie účtovných dokladov, ktoré je povinný vydať dovolateľovi.

Z dôvodu, že dovolateľ nebol objektívne schopný konkrétne identifikovať každý jeden účtovný doklad, ktorý mu má vydať žalobca, nemožno podľa dovolateľa zamietnuť žalobu iba na tomto základe. Dovolateľ práve v dôsledku toho, že žalobca porušil svoje zmluvné povinnosti v čl. 4.4 Zmluvy, objektívne nemohol identifikovať všetky účtovné doklady, ktorých vydania sa domáha od žalobcu, keďže nimi vôbec nedisponoval.

33. Na záver uviedol, že žalobca si v celom konaní nesplnil svoju vysvetľovaciu povinnosť a neprispel k objasneniu skutkového stavu, ktorý zaviniel sám žalobca. Podľa dovolateľa uvedený stav mal byť preto zo strany odvolacieho súdu ako aj súdu prvej inštancie vyhodnotený na ťarchu žalobcu ako nesplnenie si dôkaznej povinnosti zo strany žalobcu, spočívajúcej v neodovzdaní účtovnej dokumentácie dovolateľovi v zmysle čl. 4.4 Zmluvy, avšak súdy nižšej inštancie sa nevysporiadali s celou argumentáciou dovolateľa ohľadom aplikovania vyššie uvedenej doktríny judikovanej najvyšším súdom. Podľa dovolateľa sa teda odvolací súd a súd prvej inštancie fakticky od tejto judikatúry odklonili (§ 421 ods.1 písm. a) CSP), ale ani nevysvetlili, prečo tento podstatný argument dovolateľa nezohľadnili resp. ako sa s ním vysporiadali (§ 420 písm. f) CSP).

34. K dovolaniu žalovaného sa vyjadril žalobca s tým, že žalovaný nepreukázal dôvodnosť ním uplatnených dovolacích dôvodov. Žalobca navrhol dovolaciemu súdu, aby podané dovolanie žalovaného odmietol ako nedôvodné.

35. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala včas strana sporu, v neprospech ktorej bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená advokátskou kanceláriou v súlade s ustanovením § 429 ods. 1 CSP, bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 veta pred bodkočiarkou CSP) preskúmal vec a dospel k záveru, že tento mimoriadny opravný prostriedok žalovaného je potrebné odmietnuť.

K prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a) a b) CSP

36. Dovolateľ v podanom dovolaní uplatnil dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1 CSP, namietajúc nesprávne právne posúdenie podľa § 421 ods. 1 písm. a) a zároveň aj podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP.

37. Podľa § 421 ods. 1 CSP, dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

38. Vo vzťahu k výroku, ktorým bolo žalovanému uložené zaplatiť žalobcovi 1 550 eur s príslušenstvom, je podľa dovolacieho súdu potrebné najprv uzavrieť, že prípustnosť dovolania podľa § 421 CSP je zákonom vylúčená.

39. Prípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 CSP je limitovaná odsekom 2 uvedeného zákonného ustanovenia a taktiež aj ustanovením § 422 CSP.

40. Podľa § 422 ods. 1 písm. a) CSP, dovolanie podľa § 421 ods. 1 CSP nie je prípustné, ak napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení (s výnimkou sporov s ochranou slabšej strany) neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada. Na určenie výšky minimálnej mzdy je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

41. Z citovaných ustanovení vyplýva, že prípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 CSP je obmedzená nielen ustanovením § 421 ods. 2 CSP ale aj ustanovením § 422 CSP. V zmysle uvedeného zákonného ustanovenia je dovolanie neprípustné v tzv. bagateľných veciach. Skutočnosť, či ide o bagateľnú vec je limitovaná predmetom konkrétneho konania, teda tým, o čo strane v tej ktorej posudzovanej veci ide (II. ÚS 165/2017, III. ÚS 885/2016, I. ÚS 218/2017). Ak sa jedná o bagateľnú vec, dovolací súd dovolanie odmietne bez toho, aby skúmal správnosť právnych záverov odvolacieho súdu (resp. aj súdu prvej inštancie).

42. V rozhodovanej veci bol predmetom konania podľa žaloby nárok voči žalovanému na zaplatenie peňažnej sumy 1 550 eur. Minimálna mzda ku dňu začatia konania (3. septembra 2020) predstavovala podľa Nariadenia vlády č. 324/2019 Z. z., ktorým sa ustanovuje suma minimálnej mzdy na rok 2020, sumu 580,00 eur, pričom 10-násobok tejto sumy predstavuje sumu 5 800 eur. Keďže napadnutý výrok o peňažnom plnení predstavuje iba 1 550 eur, teda menej než 5 800 eur, ide o výrok pod zákonným bagateľným cenom. Už z tohto dôvodu je dovolanie v tejto časti neprípustné podľa § 421 ods. 1 CSP, a to bez ohľadu na to, či dovolateľ formálne tvrdí odklon od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP alebo existenciu dosiaľ neriešenej právnej otázky podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP. Bagateľný cenový limit totiž pôsobí ako zákonná prekážka prípustnosti oboch týchto variantov dovolania.

43. Na tom nič nemení ani okolnosť, že dovolateľ napadol rozsudok odvolacieho súdu „vo všetkých výrokoch“. Pre posúdenie prípustnosti dovolania podľa § 421 CSP je rozhodujúci konkrétny napadnutý výrok odvolacieho súdu, nie celkový rozsah dovolacieho návrhu. Ak je teda samostatne napadnutý výrok o peňažnom plnení vo výške 1 550 eur pod hranicou ustanovenou v § 422 ods. 1 písm. a) CSP, dovolací prieskum podľa § 421 CSP je v tejto časti vylúčený.

44. Dovolací súd preto v tejto časti uzatvára, že v posudzovanom prípade ide o bagateľnú vec, keďže nie je splnená podmienka uvedená v ustanovení § 422 ods. 1 písm. a) CSP, v zmysle ktorej pre prípustnosť dovolania podaného podľa § 421 ods. 1 CSP musí výška dovolateľom žiadaného peňažného plnenia prevyšovať desaťnásobok minimálnej mzdy ku dňu začatia konania.

45. Keďže dovolanie žalovaného v tejto časti smeruje proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, proti ktorému nie je procesne prípustné, najvyšší súd ho odmietol podľa ustanovenia § 447 písm. c) CSP bez toho, aby skúmal správnosť dovolaním napadnutého rozhodnutia.

46. Dovolací súd v ďalšom skúmal existenciu tzv. vady zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP vo vzťahu ku celkovému procesnému postupu súdov nižšej inštancie, teda ako k žalobe tak aj k vzájomnej žalobe. Dovolací súd pristúpil k posúdeniu argumentačnej udržateľnosti rozhodnutia odvolacieho súdu z pohľadu, či napĺňa záruky garantujúce, že výkon spravodlivosti v danom prípade nie je arbitrárny, teda takého práva strany sporu na odôvodnenie rozhodnutia, ktoré je imanentnou súčasťou práva na spravodlivý proces i práva na súdnu ochranu.

K prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku

47. Žalovaný prípustnosť svojho dovolania vyvodzoval zároveň aj z ustanovenia § 420 písm. f) CSP, podľa ktorého je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

48. V rámci procesnej vady podľa § 420 písm. f) CSP dovolateľ odvolaciemu súdu vytýkal nedostatočné, nepreskúmateľné a arbitrárne odôvodnenie odvolacieho rozhodnutia, ktoré má predstavovať nesprávny procesný postup v takej miere, že porušuje jeho právo na spravodlivý proces

49. Dovolací súd po preskúmaní napadnutého rozsudku odvolacieho súdu a rozsudku prvoinštančného súdu, a zároveň aj postupu, ktorý ich vydaniu predchádzal, uvádza, že nezistil namietanú vadu zmätočnosti (závažné procesné pochybenie odvolacieho súdu) spočívajúcu v tom, že by dovolací súd

svojím nesprávnym procesným postupom znemožnil dovolateľovi, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že by tým došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

50. Dovolateľ predovšetkým namietal, že odvolací súd sa nedostatočne vysporiadal s jeho argumentáciou týkajúcou sa väd účtovníctva vedeného žalobcom a dôsledkov týchto väd pre vznik nároku žalobcu na zaplatenie ceny za poskytované služby. Z obsahu napadnutého rozhodnutia však vyplýva, že odvolací súd sa touto otázkou zaoberal. V odôvodnení rozhodnutia reprodukoval rozhodujúce skutkové zistenia súdu prvej inštancie, zaoberal sa charakterom zmluvného vzťahu medzi účastníkmi, ako aj účinkami odstúpenia od Zmluvy, a vysvetlil, prečo nepovažoval tvrdené vady účtovníctva za preukázané v rozsahu, ktorý by mal vplyv na posúdenie nároku žalobcu. Skutočnosť, že odvolací súd neprevzal argumentáciu dovolateľa alebo ju nepovažoval za právne významnú, sama osebe neznamena porušenie práva na spravodlivý proces. Z odôvodnenia rozhodnutia je zrejmé, na akých úvahách odvolací súd založil svoj právny záver, a preto nemožno hovoriť o takom nedostatku odôvodnenia, ktorý by zakladal procesnú vadu podľa § 420 písm. f) CSP.

51. Podstatnú časť dovolacej argumentácie (vo vzťahu k vzájomnej žalobe) dovolateľ opieral o tvrdenie, že súdy nižších stupňov nesprávne rozdelili dôkazné bremeno, pričom sa dovoláva tzv. negatívnej dôkaznej teórie a doktríny informačného deficitu. Dovolací súd považuje za potrebné uviesť, že uvedené konštrukcie nemožno vykladať spôsobom, ktorý by viedol k automatickému preneseniu dôkazného bremena na druhú stranu sporu vždy, keď jedna zo strán tvrdí, že sa nachádza v informačnej nevýhode. Negatívna dôkazná teória vychádza z úvahy, že neexistenciu určitej právnej skutočnosti spravidla nemožno dokazovať rovnakým spôsobom ako existenciu určitej skutočnosti. Z toho však nevyplýva, že účastník konania je zbavený povinnosti tvrdiť a preukazovať skutočnosti, na základe ktorých odvodzuje svoje nároky alebo produkuje námietky. Rovnako ani doktrína informačného deficitu neznamena obrátenie dôkazného bremena v spore, ale predstavuje len metodický prístup pri hodnotení dôkazov v situáciách, keď sa určitá relevantná informácia nachádza prevažne v dispozícii jednej zo strán sporu.

52. Zo spisu vyplýva, že predmetom sporu bolo okrem iného aj posúdenie, či žalobca riadne odovzdal žalovanému účtovnú dokumentáciu a či účtovníctvo vykazovalo vady tvrdené žalovaným. Ide o otázky, ktoré boli predmetom dokazovania pred súdom prvej inštancie a následne aj hodnotenia odvolacieho súdu. Dovolateľ v tejto súvislosti v skutočnosti nespochybňuje procesný postup súdov, ale polemizuje so skutkovými závermi, ku ktorým súdy dospeli na základe vykonaných dôkazov. Požiadavka dovolateľa, aby sa v dôsledku ním tvrdeného informačného deficitu presunula dôkazná povinnosť na žalobcu v širšom rozsahu, než ako to vyplýva z procesných pravidiel, nemá oporu v právnej úprave ani v judikatúre odvolacieho súdu. Takýto postup by viedol k popretiu základnej zásady sporového konania, podľa ktorej každá strana nesie dôkazné bremeno vo vzťahu k skutočnostiam, ktoré tvrdí na podporu svojho procesného postoja.

53. Z napadnutého rozsudku vyplýva, že odvolací súd sa otázkou právnej povahy nároku na vydanie účtovnej dokumentácie zaoberal podstatne podrobnejšie, než ako to prezentuje dovolateľ. Krajský súd najprv identifikoval právnu chybu súdu prvej inštancie spočívajúcu v tom, že tento vychádzal z úvahy, podľa ktorej odstúpením od zmluvy zanikli všetky práva a povinnosti zo zmluvy, a teda zanikla aj povinnosť žalobcu odovzdať účtovnú dokumentáciu. Odvolací súd tento záver neakceptoval a výslovne uviedol, že takýto výklad nezodpovedá účinkom odstúpenia od zmluvy v obchodnoprávných vzťahoch. Poukázal na to, že niektoré zmluvné povinnosti môžu podľa svojej povahy pretrvávajúť aj po skončení zmluvného vzťahu, a medzi takéto povinnosti môže patriť aj povinnosť odovzdať dokumentáciu vytvorenú pri poskytovaní služieb. Už z tohto dôvodu nemožno súhlasiť s tvrdením dovolateľa, že odvolací súd jeho nárok posúdil formalisticky alebo bez hlbšej právnej úvahy - naopak, odvolací súd právne posúdenie súdu prvej inštancie v tejto otázke korigoval.

54. Napriek tejto korekcii však odvolací súd dospel k záveru, že žalovaný v konaní nepreukázal také skutkové okolnosti, ktoré by odôvodňovali uloženie povinnosti žalobcovi vydať ďalšie účtovné doklady. Krajský súd vychádzal z vykonaného dokazovania, najmä z listinných dôkazov a výpovedí účastníkov, a dospel k skutkovému záveru, že žalobca účtovnú dokumentáciu žalovanému odovzdal, resp. že nebolo

preukázané, že by zadržiaval ďalšie doklady, ktoré by bolo možné konkretizovať a ktoré by žalovanému ešte neboli vydané. Z týchto skutkových zistení potom vyvodil právny záver, že žalobcovi nemožno uložiť povinnosť vydať dokumentáciu, ak nebolo preukázané, že takáto dokumentácia sa ešte nachádza v jeho dispozícii.

55. Dovolateľ sa s týmto záverom nestotožňuje a svoju polemiku opiera najmä o tvrdenie, že v dôsledku jeho informačného deficitu mali sudy postupovať odlišne a dôkazné bremeno presunúť na žalobcu, tu zdôrazňujúc negatívnu dôkaznú teóriu.

56. Negatívna dôkazná teória vyjadruje úvahu, že preukazovanie neexistencie určitej skutočnosti je spravidla problematické, a preto nemožno od účastníka spravodlivo požadovať, aby dokazoval absolútnu neexistenciu určitej skutočnosti. Z toho však nevyplýva, že by účastník sporu bol zbavený povinnosti tvrdiť a preukazovať rozhodujúce skutočnosti, na ktorých zakladá svoj nárok alebo obranu. Uvedená teória slúži najmä ako metodické východisko pri hodnotení dôkazov v situáciách, keď jedna zo strán tvrdí určitú pozitívnu skutočnosť (napríklad splnenie povinnosti), ktorá sa nachádza v jej sfére dispozície. Nemožno ju však interpretovať tak, že by automaticky dochádzalo k obráteniu dôkazného bremena vždy, keď jedna zo strán tvrdí, že určitá skutočnosť neexistuje.

57. Z argumentácie dovolateľa vyplýva, že ak tvrdí, že mu žalobca neodovzdal kompletnú účtovnú dokumentáciu, malo by byť výlučne na žalobcovi, aby preukázal opak. Takýto prístup by však viedol k situácii, v ktorej by žalovaný nemusel konkretizovať, aké doklady majú byť predmetom jeho nároku ani z akých okolností vyvodzuje, že sa ešte nachádzajú v dispozícii žalobcu. Dôkazné bremeno by sa tak fakticky obrátilo bez ohľadu na skutkové okolnosti sporu, čo by bolo v rozpore so základnými princípmi sporového konania.

58. Odvolací súd preto postupoval správne, keď vychádzal z toho, že žalovaný musí v prvom rade tvrdiť a aspoň rámcovo preukázať, že určitá konkrétna dokumentácia mu mala byť ale nebola odovzdaná a že sa nachádza v dispozícii žalobcu. Až na základe takto konkretizovaných tvrdení by bolo možné uvažovať o tom, či je potrebné prihliadať na informačný deficit žalovaného pri hodnotení dôkazov. Z odôvodnenia napadnutého rozsudku však vyplýva, že žalovaný takúto konkretizáciu v konaní nepredložil v rozsahu, ktorý by umožňoval uložiť žalobcovi povinnosť vydať ďalšie doklady.

59. Za tejto situácie je zrejmé, že dovolacia polemika žalovaného v skutočnosti smeruje proti skutkovým záverom odvolacieho súdu o tom, či bola účtovná dokumentácia odovzdaná a či existujú ďalšie doklady, ktoré by žalobca zadržiaval. Ide teda o nesúhlas s hodnotením dôkazov a so skutkovými zisteniami súdov nižších stupňov, nie o namietanie procesnej vady, ktorá by žalovanému znemožnila uplatniť jeho procesné práva.

60. Pokiaľ teda žalovaný namietal vady spočívajúce v nesprávnom hodnotení dôkazov a s tým súvisiace nesprávne skutkové zistenia, tak dovolanie nepredstavuje opravný prostriedok, ktorý by mal slúžiť na odstránenie nedostatkov pri ustálení skutkového stavu vecí. Dovolací súd nemôže v dovolacom konaní formulovať nové skutkové závery a rovnako nie je oprávnený preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení, už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože (na rozdiel od súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu) v dovolacom konaní nemá možnosť vykonávať dokazovanie - porov. ustanovenie § 442 CSP, v zmysle ktorého dovolací súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd. Dovoláním sa preto nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi prvej a druhej inštancie, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania. Dovolací súd síce má možnosť vyhodnotiť a posúdiť, či konanie nie je postihnuté rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.) a či konajúcimi súdmi prijaté skutkové závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces (IV. ÚS 252/04), čím by mohlo dôjsť k vade zmatečnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP. Taký prípad však nepredstavuje vec tu preskúmaná.

61. Vo vzťahu k vzájomnej žalobe žalovaného (nárok na zaplatenie 6 428,32 eur) je potrebné konštatovať, že dovolanie v tejto časti neobsahuje samostatnú a právne relevantnú dovoláciu argumentáciu, ktorá by bola spôsobilá založiť prípustnosť dovolania ani podľa § 421 CSP, ani podľa § 420 písm. f) CSP (tento nárok nie je dotknutý bagateľným cenom podľa § 422 CSP).

62. Zo systematiky dovolania je zrejmé, že dovolateľ síce formálne uvádza, že napáda rozsudok odvolacieho súdu „v celom rozsahu“, teda aj vo výroku, ktorým bola potvrdená zamietavá časť rozhodnutia súdu prvej inštancie týkajúca sa vzájomnej žaloby, avšak obsah dovolania tomu nezodpovedá. Dovolacie dôvody a právne otázky formulované dovolateľom smerujú takmer výlučne k iným častiam rozhodnutia, najmä k nároku žalobcu na zaplatenie odplaty za vedenie účtovníctva, k otázke odovzdania účtovnej dokumentácie a k problematike vystavenia faktúr. Tieto otázky však nesúvisia s právnym posúdením vzájomnej žaloby žalovaného, ktorej predmetom bol samostatný peňažný nárok odvodzovaný z tvrdeného porušenia povinností žalobcu pri vedení účtovníctva.

63. Rozhodnutie odvolacieho súdu v tejto časti vychádzalo zo skutkového záveru, že žalovaný nepreukázal existenciu právneho základu svojho nároku ani rozsah tvrdenej škody, ktorú mal žalobca spôsobiť nesprávnym vedením účtovníctva. Odvolací súd sa pritom stotožnil so závermi súdu prvej inštancie, podľa ktorých žalovaný nepreukázal ani existenciu dohody, na základe ktorej svoj nárok odvodzoval, ani príčinnú súvislosť medzi postupom žalobcu a tvrdeným majetkovým následkom. Ide teda o právne posúdenie založené na konkrétnych skutkových zisteniach a na hodnotení vykonaných dôkazov.

64. V dovolaní však absentuje argumentácia, ktorá by tieto závery odvolacieho súdu spochybňovala z hľadiska právnej otázky alebo procesnej vady. Dovolateľ v tejto časti nekonkretizuje, v čom mal odvolací súd nesprávne vyložiť alebo aplikovať právnu normu upravujúcu zodpovednosť za škodu alebo iný právny základ jeho nároku. Rovnako neuvádza ani to, aká právna otázka mala byť v tejto súvislosti riešená v rozpore s ustálenou rozhodovacou praxou odvolacieho súdu alebo ktorá právna otázka mala byť odvolacím súdom riešená nesprávne či neúplne.

65. Dovolací súd sa zároveň osobitne zaoberal aj otázkou, či z obsahu dovolania možno identifikovať takú argumentáciu, ktorá by smerovala proti výroku odvolacieho súdu potvrdzujúcemu zamietnutie peňažného nároku žalovaného uplatneného vzájomnou žalobou vo výške 6 428,32 eur. V tejto súvislosti dovolací súd nepovažuje za sporné, že z dovolania je zrejmá snaha dovolateľa prezentovať všetky tri zložky vzájomnej žaloby - teda nárok na vydanie účtovnej dokumentácie, nárok na vystavenie faktúr a nárok na zaplatenie peňažnej sumy - ako vzájomne prepojený skutkový a argumentačný celok. Z dovolania možno vyčítať naratív, podľa ktorého malo zadržiavanie účtovnej dokumentácie žalobcom znemožniť vykonanie auditu, absencia auditu mala znemožniť úplnú identifikáciu väd účtovníctva, z týchto väd mala žalovanému vzniknúť škoda a následné zníženie odplaty za poskytované služby malo predstavovať prejav uznania zodpovednosti žalobcu za túto škodu. Dovolací súd tento spôsob argumentácie z dovolania identifikoval a pri posudzovaní prípustnosti dovolania ho zohľadnil.

66. Zároveň však platí, že samotné skutkové alebo argumentačné prepojenie jednotlivých nárokov vzájomnej žaloby nemôže nahradiť procesnú povinnosť dovolateľa adresne napadnúť nosné právne a skutkové dôvody, na ktorých odvolací súd založil svoje rozhodnutie o každom z týchto nárokov samostatne. Odvolací súd pritom výslovne zdôraznil, že vzájomná žaloba obsahovala tri samostatné nároky založené na odlišných právnych dôvodoch, a preto bolo potrebné každý z nich posudzovať osobitne. Tento metodický prístup je logickým dôsledkom dispozičnej zásady sporového konania a viazanosti súdu uplatneným nárokom.

67. Rovnaké východisko platí aj pre dovolacie konanie. Dovolací súd je viazaný obsahom dovolania a právnymi otázkami, ktoré dovolateľ v dovolaní formuluje a nemôže z vlastnej iniciatívy vytvárať nové právne konštrukcie ani domýšľať možné právne dôvody, na ktorých by bolo možné napadnuté rozhodnutie preskúmať v prospech dovolateľa. Takýto postup by prekračoval rámec dovolacieho prieskumu a bol by nezlučiteľný so zásadou rovnosti zbraní medzi účastníkmi konania. Úlohou odvolacieho súdu nie je nahrádzať procesnú aktivitu dovolateľa ani dopĺňať jeho dovoláciu argumentáciu.

68. Aj keď teda dovolací súd z dovolania rozpoznal snahu dovolateľa obsahovo prepojiť jednotlivé zložky vzájomnej žaloby do jedného argumentačného rámca, táto skutočnosť sama osebe nepostačuje na založenie dovolacieho prieskumu vo vzťahu k peňažnému nároku 6 428,32 eur. Dovolanie totiž neobsahuje takú právnu otázku ani takú individualizovanú procesnú námietku, ktorá by smerovala proti rozhodujúcemu dôvodu, na ktorom odvolací súd založil zamietnutie tohto nároku. Za tejto situácie dovolací súd nemôže prekročiť hranice vyplývajúce z obsahu dovolania a sám konštruovať možné právne dôvody dovolacieho prieskumu, keďže taký postup by znamenal neprípustné rozšírenie dovolacieho konania nad rámec procesnej iniciatívy dovolateľa.

69. Za tejto situácie je zrejmé, že dovolanie vo vzťahu k vzájomnej žalobe zostáva iba na úrovni formálneho napadnutia výroku rozhodnutia odvolacieho súdu, bez toho, aby dovolateľ v tejto časti identifikoval konkrétny dovolací dôvod alebo právnu otázku, ktorá by mala byť predmetom dovolacieho prieskumu.

70. Dovolací súd preto dospel k záveru, že vo vzťahu k výroku o vzájomnej žalobe dovolanie neobsahuje relevantnú dovoláciu argumentáciu, ktorá by mohla založiť prípustnosť dovolania. V tejto časti ide v podstate len o všeobecnú polemiku s výsledkom konania pred súdmi nižších stupňov, ktorá však nie je sprevádzaná formulovaním právnej otázky ani tvrdením procesnej vady, a preto nemôže byť predmetom dovolacieho preskúmania.

71. So zreteľom na uvedené dospel dovolací súd k záveru, že postupom odvolacieho súdu nedošlo k vade v zmysle § 420 písm. f) CSP, ktorá by zakladala porušenie práva žalovaného na spravodlivý súdny proces, čo v danej časti zakladá dôvod na odmietnutie dovolania v zmysle § 447 písm. f) CSP.

72. Keďže nie je daná procesná prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP, ani podľa 421 ods. 1 CSP, dovolací súd dovolanie žalovaného ako celok podľa § 447 písm. c) a f) CSP odmietol bez toho, aby posudzoval vecnú správnosť napadnutého rozhodnutia.

73. Žalobca bol v dovolacom konaní úspešný, preto mu dovolací súd priznal voči žalovanému náhradu trov dovolacieho konania v plnom rozsahu (§ 453 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP). O výške náhrady trov dovolacieho konania rozhodne podľa § 262 ods. 2 CSP súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

74. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.